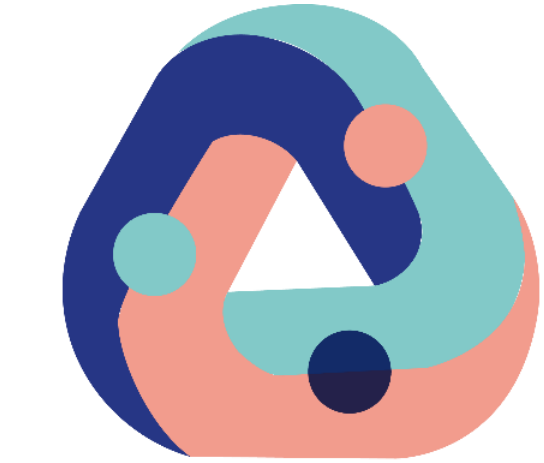

Grupa fokusowa Podsumowanie Raport

MILEAGE

Spis treści

Spis treści

Podsumowanie sprawozdań z grup fokusowych 3

1. Główne potrzeby dotyczące programu edukacyjnego w zakresie umiejętności korzystania z mediów cyfrowych 4

2. Potrzeby trenerów w zakresie rozwoju umiejętności 5

3. Szkolenia i doradztwo pedagogiczne 5

4. Wnioski 6

5. Partnerzy projektu 7

MILEAGE

Podsumowanie sprawozdań z grup fokusowych

Potwierdza się, że Internet, technologie komunikacyjne i informacyjne są częścią codziennego życia każdego z nas. Jeśli mówimy o seniorach, to ponad połowa korzysta z narzędzi ICT często i regularnie. Mniej więcej jedna trzecia seniorów korzysta z nich sporadycznie, a tylko niewielki odsetek pracuje z ICT w drodze wyjątku. Osoby 65+ najczęściej korzystają ze smartfonów, komputerów i tabletów, z czego telefony są na porządku dziennym.

Starsi użytkownicy narzędzi ICT wolą korzystać z aplikacji i usług dobrze im znanych - poczty elektronicznej, portalu społecznościowego Facebook, Whatsapp, YouTube, Google, e-sklepów, serwerów edukacyjnych, lokalnych serwisów informacyjnych, Viber'a, Skype'a, aplikacji bankowości internetowej, pogody, map czy cyfrowego portfela. Z trudem zapoznają się z nowymi trendami w dziedzinie ICT i odczuwają znaczny dyskomfort zarówno w firmie, jak i osobiście.

Jest zrozumiałe, że osoby starsze nie mają takiej samej wiedzy i umiejętności w obszarze ICT jak młodsze pokolenia. Ta luka stała się jeszcze większa w czasie pandemii, kiedy seniorzy doświadczyli wykluczenia społecznego i cyfrowego. Użytkownicy technologii ICT w wieku 65+ borykają się także z wieloma innymi problemami, takimi jak niska pewność siebie, zbyt szybki rozwój technologiczny, niezrozumienie terminologii i współczesnego języka internetowego, obawa przed fałszywymi informacjami (fake newsami), oszustwami i utratą danych osobowych.
Seniorzy najczęściej uczą się pracy z ICT od członków rodziny lub znajomych. Taka nauka nie jest jednak z wielu powodów optymalna. Dzieci, czy wnuki, nie mają podejścia pedagogicznego, nie doceniają możliwości starszych, a ich wyjaśnienia nie odpowiadają potrzebom seniorów. Bardzo często seniorzy są samoukami, ale tracą motywację, gdy tylko napotkają pierwsze problemy.

Istnieją kursy ICT, których grupa docelowa nie jest jasno określona, więc spotyka się tam kilka pokoleń jednocześnie. Taka technika edukacyjna prowadzi do szybkiej demotywacji i negatywnie wpływa na dalsze wysiłki seniorów.

Jest absolutnie konieczne, aby kursy ICT były zaprojektowane specjalnie dla seniorów, a trenerzy uczyli ich w sposób efektywny. Jednym z najważniejszych czynników jest mapowanie i zrozumienie potrzeb grupy docelowej (narzędzia do komunikacji z przyjaciółmi i rodziną, umiejętności użytkownika na potrzeby komunikacji z władzami, sklepy internetowe, osobiste zainteresowania itp.) Następnie trener może skutecznie i kompleksowo ustawić edukację, w której ważne jest indywidualne podejście do kondycji osób starszych - należy wziąć pod uwagę ewentualne trudności związane z osłabionym wzrokiem, słuchem, słabą pamięcią i dostosować do tego metody i warunki nauczania (np. kontrast kolorów, wielkość czcionki, wyraźna ekspresja, oświetlenie, okulary itp.) Seniorzy potrzebują również indywidualnego dostępu, komunikacji twarzą w twarz, cierpliwości i elastyczności, pozytywnej motywacji, szkolenia nowych umiejętności krok po kroku w bezpiecznym otoczeniu i wsparcia. Treść kursów powinna być łatwa do zrozumienia, a tematy tak dobrane, aby seniorzy czerpali z nich przyjemność i wykorzystywali je później w praktyce. Uczestnicy kursów powinni czuć się włączeni w ich przebieg. Aby kurs był wysokiej jakości, należy wziąć pod uwagę także inne aspekty - przestrzeń powinna mieć najlepiej dostęp bez barier, lekcja kursu nie powinna być zbyt długa i powinna skupiać się na jednym temacie.

Aby pokolenie 65+ czuło się zintegrowane ze społeczeństwem i światem cyfrowym, konieczne jest zaprojektowanie i wdrożenie kursów dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. Edukatorzy dorosłych powinni posiadać niezbędne wykształcenie w dziedzinie ICT, powinni również mieć pozytywne relacje ze starszymi

ludzi i być dla nich czymś więcej niż tylko trenerem, ale także przewodnikiem i mentorem. Szkolenie tych edukatorów musi być traktowane jako kompleksowa koncepcja, która ma jasną strukturę i w której mogą oni uczyć się na przykładach dobrych praktyk i wymieniać się doświadczeniami między sobą.

1. Główne potrzeby dotyczące programu edukacyjnego w zakresie umiejętności korzystania z mediów cyfrowych

Starsi użytkownicy ICT potrzebują skutecznych i praktycznych kursów. Bezwzględnie konieczne jest dostosowanie sposobu kształcenia do ich wieku, potrzeb i możliwości. Należy wziąć pod uwagę ich warunki fizyczne (osłabiony wzrok, słuch, mobilność) i psychiczne (pamięć, lęk przed nieznanym, brak znajomości języka obcego) i dostosować kurs do warunków (odpowiednie otoczenie, optymalny czas lekcji, wielkość tekstu, kontrast kolorów, oświetlenie, odpowiednie narzędzia np. klawiatura).

Jednym z najważniejszych czynników, których im brakuje jest szacunek, indywidualne podejście, osobisty kontakt z trenerem, wsparcie i bezpieczne środowisko, w którym mogą bez obaw wypróbować nową wiedzę. Wzajemna pomoc, interakcja i dzielenie się doświadczeniem jest bardzo korzystne.
Seniorzy chcieliby poszerzyć możliwości wykorzystania ICT w życiu codziennym, np. podczas komunikowania się z członkami rodziny i przyjaciółmi. Mają też problemy z przetwarzaniem informacji - jak prawidłowo je wyszukiwać, oceniać, organizować, przechowywać i udostępniać. Muszą angażować się w działania, które następnie będą wykorzystywać w życiu praktycznym, niezależnie od tego, czy jest to komunikacja z władzami, zakupy online, sieci społecznościowe czy rozmowy wideo. Ich zainteresowanie i motywacja zależą od tematów i ich prezentacji.

Ściśle z tym związany jest fakt, że osoby starsze są stosunkowo łatwym celem dla fałszywych wiadomości i oszustw. Konieczna jest praca nad wzmocnieniem ich pewności siebie w dziedzinie ICT, aby mogli bezpiecznie poruszać się w środowisku, z którego chcą i muszą korzystać. Konieczna jest praca nad poprawą ich umiejętności posługiwania się komputerem, mówienie w terminologii, która jest im znana oraz uczenie sposobów bezpiecznej komunikacji. Seniorzy odczuwają również dużą niepewność, jeśli chodzi o ochronę sprzętu komputerowego, często nie mają pojęcia o zdrowym i rozsądnym korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnych. Nie potrafią pomóc sobie przy rozwiązywaniu niespodziewanych problemów, a takie sytuacje są dla nich stresujące i demotywujące.

2. Potrzeby trenerów w zakresie rozwoju umiejętności

Trener musi być kompetentny i posiadać doskonałą znajomość technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ważną rolę odgrywa pozytywne nastawienie do osób starszych, elastyczność, empatia, umiejętność aktywnego słuchania, zrozumienie potrzeb edukacyjnych i podejście pedagogiczne.

W idealnej sytuacji pomiędzy trenerem a seniorami powinno istnieć zaufanie, trener musi umieć motywować, być cierpliwy, kreatywny, skutecznie komunikować się używając zrozumiałej terminologii oraz być świadomym specyficznych trudności i sposobu myślenia grupy docelowej. Nauczanie wymaga aktywnego podejścia, ale nigdy nie jest to proces jednostronny, należy prowadzić otwarty dialog. Trener podaje obrazowe i praktyczne przykłady, a także jest pomocny w rozwiązywaniu problemów i tworzy bezpieczne środowisko.

Trener musi stworzyć mapę potrzeb seniorów i ich poziomu umiejętności cyfrowych. Następnie dostosowuje metody nauczania, planuje kurs i przygotowuje indywidualne, ustrukturyzowane lekcje. Nauka odbywa się w taki sposób, aby łączyć się z praktycznym życiem seniorów i rozwiązywać te sprawy, których seniorzy naprawdę potrzebują.

3. Szkolenia i doradztwo pedagogiczne

Kurs musi mieć jasną strukturę i odbywać się w odpowiednim miejscu i w odpowiednich warunkach. Każda lekcja powinna trwać optymalną ilość czasu, zbyt krótka nie obejmie tematu, a zbyt długa zmęczy i zdemotywuje uczestników. Tematy dobierane są tak, aby były jak najbardziej zbliżone do rzeczywistych potrzeb grupy docelowej. Dobrym pomysłem jest rozpoczęcie od intuicyjnych aplikacji. Jeśli w trakcie lekcji pojawi się zapotrzebowanie na inny temat, lepiej najpierw wyraźnie go przetworzyć i włączyć do kolejnej lekcji, tak aby zachować ciągłość jednego tematu na jednej lekcji.

Nie należy włączać wszystkich seniorów do jednego kursu tylko ze względu na ich wiek, należy sprawdzić ich poziom w dziedzinie ICT i odpowiednio podzielić grupę docelową np. na zupełnie początkujących, zaawansowanych itd. Wykazano również, że seniorzy doceniają tzw. mikro-lekcje, które nie następują po sobie, a uczestnicy mogą dołączać nieregularnie.

Seniorzy powinni aktywnie uczestniczyć w swojej edukacji, wnosić własne inicjatywy, zadawać pytania i prowadzić dyskusje. Grupa docelowa dzieli się pozytywnymi doświadczeniami, wzajemnie sobie doradza i wspiera. Każdy uczestnik kursu może samodzielnie wypróbować nabyte umiejętności w bezpiecznym środowisku, konieczne jest zapewnienie odpowiedniej ilości materiałów - jeśli senior pracuje ze smartfonem, ale ma w domu komputer, dobrze jest zapewnić mu również miejsce przy komputerze.
Nie tylko na koniec kursu, ale także w trakcie zajęć, seniorzy powinni być proszeni o informację zwrotną, czy zrozumieli temat, opanowali nowe umiejętności, podobała im się lekcja lub czy należy zmienić podejście.

4. Wnioski

Rozwój cyfryzacji jest bardzo szybki, a tempo nabywania nowych umiejętności przez seniorów nie dorównuje temu tempu. Umiejętności cyfrowe seniorów generalnie rosną. Na razie jednak przeważają ci, którzy z ICT korzystali w niewielkim stopniu lub np. w swojej pracy tylko w specyficznych warunkach.

Dlatego absolutnie konieczne jest, aby osoby w wieku 65+ mogły kontynuować naukę i poszerzać swoją wiedzę w zakresie ICT. Zapobiegnie to ich wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu. Seniorzy potrzebują wsparcia w łączeniu świata osobistego i internetowego, często nie zdając sobie sprawy z ryzyka i zagrożeń, na jakie mogą być narażeni. Czasami wręcz przeciwnie, zbytnio obawiają się świata cyfrowego i unikają wyzwań związanych z TIK.

Mogą oni otrzymać wysokiej jakości edukację od odpowiednio przeszkolonych trenerów, którzy poprowadzą ich przez kursy w odpowiedni i skuteczny sposób, z szacunkiem, ludzkim podejściem i zrozumieniem.

MILEAGE

5. Partnerzy projektu

Partners

E-Seniors (France) • www.eseniors.eu

CARDET (Cyprus) • www.cardet.org

EDUCATOR (Czech Republic) • www.educatorspolek.com

Framework (Italy) • www.aframework.it

WSBINOZ (Poland) • www.wsbinoz.edu.pl

Join us!

mileageproject info@mileageproject.eu www.mileageproject.eu

Funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2021-1-FR01-KA220-ADU-000033422